

India

Utolsó frissítés dátuma: 2021.01.06.

Fertőzöttség állapota

A rendelkezésre álló adatok alapján Indiában folyamatosan csökken a napi új esetszám, ami a koronavírus elleni oltás engedélyezésével párhuzamosan bizakodásra ad okot, India talán túl van már a járvány legnehezebb időszakán.

A szeptember 18-i tetőzés óta minden járványügyi mutató folyamatosan javul, így a legrosszabb 100.000-es napi új esetszámhoz képest december végén már csak napi 30.000 jelentkezik. Folyamatosan javulnak a pozitivitási mutatók is, bár ez nem egyenletes az egész országban. A napi tesztelési szám 800.000 körül állandósulni látszik, bár korábban volt már napi 1 millió fölött is.

2021. január 3-án India gyógyszer-engedélyezési hatósága korlátozott sürgősségi felhasználási engedélyt adott ki az *Oxfordi Egyetem* és az *AstraZeneca* gyógyszeróriás által kifejlesztett „*Covishield*” elnevezésű vakcinára, amelynek gyártási jogával az országban a *Serum Institute of India* (SII) rendelkezik. A hatóság ezen felül ugyanilyen engedélyt adott ki a hazai, *Bharat Biotech* cég által kifejlesztett „*Covaxin*” szérumra is. Az engedélyek megnyitják az utat India számára a tömeges oltás megkezdéséhez, kiemelten kezelve az egészségügyben és a frontvonalakon dolgozókat, valamint a többi magas kockázatú csoportot.

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

Indiában 2020. március 17-e óta vannak érvényben a járvánnyal összefüggő korlátozó intézkedések. A központi kormány ugyan folyamatosan életben tartja a korlátozó intézkedéseinek bizonyos részeit, ugyanakkor 2020. június óta már teljesen más retorikával kommunikál e téren, és a járványügyi veszélyek ismeretében a rendkívüli intézkedések fokozatos feloldásáról döntött. 2020. június 1-jén az eddig használatos lezárások kifejezést (*Lockdown*) felváltotta a feloldás (*Unlocking*).

A központi döntéshozás a koronavírus-fertőzés elleni védekezést továbbra is a járvány által súlyosan érintett területek korlátozása és szigorú ellenőrzése révén képzelel el alapvetően. A vesztegár alatt lévő területeken kívül, az eddig tiltott tevékenységek fokozatosan ismét folytathatók.

A jelenlegi rendelkezések értelmében már minden, a koronavírus-járvány indiai kitörése előtt folytatott tevékenység engedélyezett, kivéve az alábbiakat:

- Az iskolák, felsőoktatási intézmények, magán oktatási intézmények újrainításáról az államok/szövetségi területek saját hatáskörben dönthetnek az érintettekkel történt egyeztetés alapján, de addig az iskolák zárva tartanak. Az online távoktatás továbbra is megengedett.
- Engedélyezett a politikai-, akadémiai-, sport-, kulturális-, vallási- és családi (esküvő, temetés) rendezvények megtartása 100 fő részvételéig mind zárt-, mind szabadtéren.

- A rendezvényeken kötelező a belépésnél a testhőmérséklet mérés, a maszkhasználat és a kézfertőtlenítő használata, illetve a szociális távolságtartás szabályainak szigorú betartása.
- A rendezvények megtartását az egyes tagállamok/szövetségi területek külön szabályozzák.
- Az államok közötti mozgást az államok/területek nem korlátozhatják. Az utasoktól nem kérhetnek külön útvonal-, belépési engedélyeket (pl. e-permit).
- Egyelőre határozatlan ideig, továbbra is szünetel a menetrendszerinti nemzetközi légit közlekedés, az illetékes hatóság eseti alapon engedélyezheti mentesítő járatok indítását. Indiába beutazni, valamint Indiát elhagyni csak kétoldalú megállapodás alapján működő, külön engedéllyel rendelkező nemzetközi járatokkal lehet („*Air Transport Bubbles*”). Jelenleg India 22 országgal kötött ilyen egyezményt. A legújabb kétoldalú megállapodást India az Egyesült Államokkal kötötte.
- Az indiai kormány 2020. október 21-én új vízumkérelem benyújtási illetve beutazási szabályokat léptetett életbe. Az új rendelkezés értelmében korábban kiállított turista-, elektronikus -, valamint gyógykezelés igénybevételére jogosító vízummal továbbra sem lehet belépni Indiába, illetve ezen vízumfajtákat továbbra sem lehet kérelmezni, az összes többi, eddig felfüggesztett érvényességű vízum azonban újra használható. Az ország területére belépésre jogosító vízumot továbbra is csak az indiai missziókon lehet kérelmezni a korábban említett kategóriák kivételével.
- A belföldi (légi-, vasúti-, távolsági busz-, stb.) közlekedés, korlátozásokkal működik. A kapacitásokat folyamatosan növelik, december elejétől a belföldi légitforgalom számára a pandémia előtti járatszám 80%-át engedélyezte az illetékes hatóság.

A rendelet értelmében arcmaszk viselése továbbra is kötelező a közterületeken, két ember között legalább 6 láb (kb. 2 m) távolságnak kell lennie és ezen felül tiltott az alkohol, rágódohány és cigaretta közterületen való fogyasztása.

A 65 év felettek, légzőszervi megbetegedésben szenvedők, terhes nők és 10 év alatti gyermekek közterületeken történő mozgása nem ajánlott.

Az államok/területek nem hozhatnak lezárással kapcsolatos döntéseket a hatósági vesztegzár alatt lévő területeken kívül a központi kormányzattal történt egyeztetés nélkül – nem zárhatnak le egész városokat, régiókat, stb. Az előbbi szabályozás elvileg szövetségi szintű, azonban a gyakorlati alkalmazása – jogértelmezése tagállamonként eltér tapasztalataink szerint. A szabályozás szövegezése a hatóságokat kifejezetten arra biztatja, hogy az alapvető járványügyi korlátozó, illetve megelőző intézkedéseket akár erővel is kikényszerítsék, azonban új országos hatállyal bíró megszorításokat nem léptett életbe.

Gazdasági korlátozások:

Általánosságban elmondható, hogy a központi kormány a még mindig jelentkező Covid-19 megbetegedések ellenére, már engedélyez szinte mindennemű gazdasági tevékenységet. A jelenlegi pandémiás helyzetet figyelembe véve ezek a tevékenységek is csak megfelelő biztosítékok és működési protokollok (SOP - *Standard Operating Protocols*) alkalmazásával végezhetők.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

Az import korlátozó különleges intézkedésekről nincs tudomásunk, azonban figyelembe kell venni, hogy India meglehetősen kreatív megoldásokkal tudja támogatni a kormány „*Make in India*” gazdaságpolitikáját a piacra lépési feltételek megállapítása során is. Felmerült annak lehetősége, hogy főként a vegyipar és petrokémia területén átmeneti importvámokat vezessenek be, azonban erről döntés még nem született.

Az export területén az indiai kormány az alábbi korlátozó intézkedéseket vezette be az elmúlt időszakban a Covid-19 járványra hivatkozva:

Állomáshely	Korlátozással érintett terület	Korlátozás pontos tartalma	Korlátozás elrendelésének kezdete	Korlátozás elrendelésének várható vége	Megjegyzés
Újdelhi	Egyéni védőeszközök	Védőszemüvegek	2020.07.28.	a teljes feloldás időpontja egyelőre nem ismert.	2020.07.28-tól havi 2 millió darab orvosi védőszemüveg exportja engedélyezett.
Újdelhi	Gyógyszeripar, labortechnika	Diagnosztikai készletek	2020.04.04.	a feloldás időpontja egyelőre nem ismert.	Tilos a diagnosztikai vagy laboratóriumi reagensek, és az ezek felhasználásával előállított készítmények, és a hitelesített referencia-anyagok kivitele.
Újdelhi	Egyéni védőeszközök alapanyaga	orvosi textil alapanyag	2020.03.19.	a teljes feloldás időpontja egyelőre nem ismert.	Tiltott maradt az ún. „olvasztott-fűjt” technológiával készült alapanyag exportja. A többi korlátozást (GSM-minőségtől függetlenül) feloldották.

Logisztika és szállítmányozás állapota

Közúti, vasúti, légi és tengeri szállítmányozás

A kormány rendelkezése értelmében India 2020. március közepén lezárta határait a személyforgalom elől, valamint szünetel mind a belföldi, mind a nemzetközi légiforgalom. A tiltás elviekben nem vonatkozott a cargo-járatokra, azonban a gyakorlatban mégis komoly fennakadások jelentkeztek.

A „szükséges áruk” (élelmiszer, háztartási papír- és vegyi áru) szállítása a „*Lockdown*” ideje alatt is lehetséges volt. 2020. május 18-tól újra engedélyezett az áruszállítás, India teljes területén, korlátozás nélkül bármilyen árura.

A külkereskedelem alakulását jelentősen visszaveti a szállítási költségek emelkedése. Az elmúlt időszakban átlagosan 50%-kal nőtt az európai, 40%-kal a dél-amerikai tengeri szállítás költsége. A légifuvarozás költsége is 30%-kal emelkedett. Az exportőrök 2020. október

közepén ráadásul konténer-hiánnyal szembesültek, a lecsökkent import áruforgalom következtében.

A *Lockdown* intézkedések kezdetén a kormány a vasúti áruszállítás szélesebb körű igénybevételét javasolta, főként a nagy távolságú fuvarozás esetében. Az intézkedés hátterében a lezárások miatt várt közúti közlekedési nehézségek mellett a sofőrök (és a teherjárművek) elérhetőségével kapcsolatos problémákra való felkészülés állt. A vasúti áru fuvarozás 2020. novemberi 110 millió tonna volumene már új rekord, amely 9%-kal haladja meg az előző év azonos hónapjának adatát.

A belföldi távolsági személyközlekedés lehetőségei 2020. május 18-tól indultak újra (távolsági busz, illetve részlegesen vonat). A belföldi légi utasforgalom (utaslétszám) az elmúlt hónapokban még mindig 60-70%-kal maradt el az előző év azonos hónapjának adatától. Az őszi (fesztivál) időszak a forgalom fellendülését hozta: a legnagyobb belföldi légitársaság, az IndiGo decemberre elérte a korábbi belföldi járatszámának (akkor engedélyezett maximális) 80%-át.

Nagyobb árulogisztikai központok (kikötők, repterek) helyzete

A koronavírus megjelenésekor több szempontból is érzékenyen érintette a tengeri fuvarozást. A nagy indiai kikötők főként Nyugat- és Dél-India államaiban helyezkednek el, ahol a kikötői logisztikai foglalkoztatottak nagy része India északi részeiből származó vendégmunkás, akik a belföldi korlátozások életbe léptetésével egy időben nagy számban hazatértek, akut munkaerőhiányt okozva. Eközben az irodai dolgozók létszámának korlátozása miatt az adminisztratív munkafolyamatok is jelentős késedelmet szenvedtek.

A munkaerőhiány miatt, amely a belföldi áru fuvarozásban is fellépett, a tavaszi időszakban a kikötőkben felhalmozódtak az import konténerek, miközben hasonló okok miatt az export konténerek felrakására sem volt lehetőség. Több kikötő és fuvarozó cég vis maiort hirdetett a körülmények miatt. Számos példa volt arra is, hogy a kikötők időről időre megtagadták a koronavírus által jelentősen sújtott országokból származó hajók kikötését, még októberben is volt erre példa.

A teljes világgazdaság visszaesése következtében jelentősen csökkent az igény az indiai termékekre a világpiacon. Az egyetlen termék, amelynek szállítványozása ezen időszakban is fennakadások nélkül folytatódott az a kőolaj.

A logisztikai szolgáltatások mostanra sem álltak helyre teljes körűen, bár a működés folyamatosan javul.

Gazdasági kilátások

Várható GDP csökkenés

A nemzetközi hitelminősítők április eleje óta több hullámban csökkentették az indiai gazdaság növekedésére vonatkozó előrejelzéseiket, amely a kedvező járványügyi és gazdasági mutatók miatt a mélypont után már folyamatosan javulnak.

Az Indiai Központi Bank által monitorozott 48 nagy gyakoriságú gazdasági mutató közül 30 az év végére már meghaladta a COVID előtti szintet. A statisztikai adatok alapján mindössze a befektetési alapok havi részvénybefektetései, illetve a havi esedékes letéti igazolások állománya marad el jelentősen a februári szinttől. A legjobban a személygépkocsik, a kétkerekű járművek kereskedelme, valamint a biztosítási szektor teljesít. Ugyanakkor vannak ellentmondások a kormány és a jegybank statisztikái között: a mezőgazdasági munkagépek esetében a kormány jelentős fellendülésről számolt be, míg a jegybank szerint csupán a termelésben és a nagykereskedelemben tapasztalható felfutás, a kiskereskedelmi forgalom ezt egyelőre nem támasztja alá.

A *Niti Aayog*, a kormány gazdasági thinktank műhelyének értékelése alapján India gazdasági növekedése várhatóan a 2021-22. gazdasági év végére éri el a COVID előtti szintet. A szervezet a bankszektorban versenyt és a finanszírozások további terjedését várják, mivel a magán adósságok GDP-hez viszonyított szintje egyelőre az '50-es évek közepének szintjén megrekedt. Más fejlődő országokban ez az arány eléri a 100%-ot is, ami jobban szolgálja a gazdaság növekedését, ehhez azonban a bankszektor terjeszkedése szükséges.

Az ország gazdasági kilátásai a sikeres védekezésnek köszönhetően tehát folyamatosan javultak és 2020. november közepén a *Moody's* felfelé módosította India gazdasági növekedésére vonatkozó prognózisát mind az idei, mind a következő pénzügyi év tekintetében. A szervezet szerint az új fertőzések csökkenése és a magas gyógyulási arány együttesen teszi lehetővé a járványügyi korlátozások további leépítését, ami a gazdaság újra indulását is elősegíti. A *Moody's* éppen ezért -9,6 százalékról, -8,9 százalékra változtatta az idei év gazdasági előrejelzését, míg a 2021-es év tekintetében 8,1 százalékról, 8,6 százalékra módosította a növekedési előrejelzést.

Az amerikai *Goldman Sachs* is felfelé módosította gazdasági prognózisát és a korábbi 14,8 százalékos kontrakciós előrejelzését a héten 10,3 százalékos GDP visszaesésre javította az aktuális pénzügyi évre vonatkozóan.

December elején *Standard&Poor's* -7,7%-ra módosította az indiai gazdaság 2020/21-es gazdasági évre vonatkozó növekedési előrejelzését (a korábbi -9%-ról), a 2021/22-es gazdasági év esetében pedig +10%-os GDP-növekedést prognosztizál.

A *Fitch Ratings* pedig -9,4%-ra módosította az Indiai gazdaság 2020/21-es gazdasági évre vonatkozó növekedési előrejelzését (a korábbi -10,5%-ról). A következő két gazdasági évben +11% és +6,3%-os növekedést várnak.

Az OECD -10,2%-ról -9,9%-ra javította az indiai gazdaság növekedési kilátásait az aktuális gazdasági évre, a következő gazdasági évre pedig 8%-os fellendülést jelez előre (júniusban még csak 5%-ot prognosztizált). A költségvetés hiánya várhatóan 16% körül alakul, ami a fiskális intézkedésekkel kapcsolatban komoly óvatosságra int, és a magas infláció következtében a szervezet nem lát mozgásteret a monetáris lazításra sem.

Hazai statisztikák

A jegybank a december elején közölt statisztikái alapján az indiai gazdaság a 2020. szeptemberben zárult negyedévben 7,5%-os zsugorodást mutatott (a júniusban zárult negyedév

a GDP 23,9%-os csökkenését hozta). A jegybank éves szinten a gazdaság 9,5%-os zsugorodását jelzi előre.

India exportja február óta első alkalommal csökkent decemberben, míg a behozatal emelkedett. A Kereskedelmi Minisztérium tájékoztatása szerint az ország kivitele 0,8 %-kal esett vissza és értéke elérte az USD 26,9 milliárdot. Az exporttal ellentétben az import 7,6 %-kal növekedett és USD 42,6 milliárd értéket mutatott. Az illetékes kormányügynökség, a FIEO (*Federation of Indian Export Organisations*) értékelése szerint India kivitele a költségvetési év végére elérheti az USD 290 milliárdot.

2020. november volt az indiai tőkepiac legjobb hónapja április óta. A Sensex index 11,5%-kal, a MSCI Global index 13+-kal nőtt, utóbbinak ez volt a valaha mért legnagyobb havi növekedése. A piacokra pozitívan hatott a vakcina elérhető közelségbe kerülése, az arany árának négyhavi mélypontra süllyedése, valamint az olaj árának csökkenése is. 2020. novemberben USD 8,1 milliárd FDI érkezett Indiába, ez az idei legmagasabb havi összeg és gyakorlatilag megegyezik a márciusban kivont összeggel. A beérkező FDI forrása a koreai, tajvani és brazil piacokon történt jelentős (USD 15-15 milliárd) kivonások.

Az infláció kezdi éreztetni a hatását a háztartások elkölthető jövedelmén. 2020. októberben közel hat és fél éves csúcsra, 7,6%-ra emelkedett a fogyasztói árindex, amely idén még nem tudott a jegybank által előírt 2-6% közötti sávon belülre kerülni. Legélesebben az élelmiszer infláció ugrott meg, a zöldségek árai 22,5%-kal emelkedtek októberben az előző havi árszinthez képest, a hüvelyesek 18,3%-kal, a fűszerek 11,2%-kal, a hús és hal 18,7%-kal, a tojás 21,8%-kal, az olajak és zsírok 15,2%-kal drágultak. Ugyanakkor az előzetes adatok szerint novemberben a legnagyobb indiai ünnephez, a Diwalihoz kapcsolódóan a kereskedelmi forgalom 10,8 százalékkal emelkedett a tavalyi év hasonló időszakához képest és elérte az USD 9,7 milliárdot. Szakértői értékelések szerint az emberek a világjárvány következtében év közben szinte csak a nélkülözhetetlen javakat vásárolták meg, és a félretett pénzek egy részét a Diwali fesztivál idején költötték el.

Munkanélküliség

Az indiai CMIE (*Centre for Monitoring Indian Economy*) jelentése szerint a Covid-19 járvány előtti 7% körüli munkanélküliségi ráta május elejére már jelentősen megugrott, és országos szinten 27,11% körül mozgott. Ez a szám azt jelenti, hogy 121,5 millió ember keresett magának valamilyen megélhetési lehetőséget az országban. Területi megoszlás szerint a munkanélküliségi mutató a vidéki területeken 26%-os, míg a nagyvárosokban közel 29%-os értéket mutatott.

A járványügyi korlátozások május elején bejelentett, részleges enyhítése következtében a munkanélküliségi ráta 23,97%-ra mérséklődött május első teljes hetében. A vidéki munkanélküliséget közel 4%-kal mérsékelte a szezonális mezőgazdasági munkák megkezdése, míg a városok adatának mindössze 1,5%-os javulása jelezte, hogy ott még várat magára a termelő és szolgáltató szektor újraindulása.

A nyári idénymunkák és az ipari termelés fokozatos újraindulása, valamint a szolgáltatási szektor kezdődő magára találása következtében addig folyamatosan javuló munkanélküliségi ráta augusztus második hetének végére 9 hetes csúcsra, 9,1%-ra emelkedett. A két másik munkaerő-piaci mutató is emelkedett: a foglalkoztatási ráta 38,4%-ra, a munkaerőpiaci részvételi ráta pedig 42,2%-ra.

A koronavírus-járvány okozta gazdasági visszaesés nemcsak a magánszektor, hanem az állami szektor munkaerőpiacát is rendkívül negatívan érinti. A folyó pénzügyi év első négy hónapjában ugyanis 50%-kal esett vissza a központi és 60%-kal a szövetségi kormányzati munkavállalók száma. Sajtóinformációk szerint ráadásul a kormány visszavonásig befagyasztotta új minisztériumi pozíciók létrehozását.

A CMIE szeptember közepén nyilvánosságra hozott tanulmánya szerint a május és augusztus közötti időszakban már 6,6 millió ún. „fehér galléros” indiai munkavállaló (mérnökök, könyvelők, tanárok stb) vesztette el a munkáját a koronavírus-járvány miatti gazdasági leállás következtében, jelentősen rontva ezzel az ország munkanélküliségi mutatóit.

(Indiában a munkanélküliségi mutatók csak a munkaerőpiacon jelenlevőket sújtó állástalanságot mutatják, így jelentős rétegek hiányoznak a statisztikákból: a háztartásbeli, családi gazdaságban (ön)foglalkoztató, a segítő családtagok. Általános jelenség a (legalább) szürke foglalkoztatás, a munkaszerződés – és ezzel együtt mindennemű munkajogi védelem – hiánya.)

Az országos munkanélküliségi ráta és a vidéki munkanélküliségi ráta decemberben pedig féléves csúcsra ugrott. A CMIE szerint az országos munkanélküliségi ráta decemberben 9,06% -ra emelkedett a novemberi 6,51% -ról, míg a vidéki munkanélküliségi ráta 6,26% -ról 9,15% -ra emelkedett ugyanebben az időszakban.

IT szolgáltató szektor

Az indiai IT szolgáltató szektor jól kezdte az évet és jelentős megrendelés-állományt gyűjtöttek. A TCS és a HCL Technologies is erős megrendelésállomány-növekedést jelentett a 2020-as év első negyedévében, a *Tech Mahindra* és az *Infosys* szintén. Ezek közül több is hosszabb átfutású projekt. A HCL vezetése kezdetben azt nyilatkozta, „nem érzékeli, hogy a pandémia visszavetette volna hosszútávú kötelezettségvállalásaikat.

A gazdaság COVID-19 miatti hirtelen leállása azonban lehűtötte a bizakodást. A csúcs IT-vállalatok szerint a második negyedév bevétel-csökkenése még a múlt év harmadik negyedévében tapasztalt visszaesésnél is élesebb lesz. A járvánnyal együtt járó gazdasági lassulás lecsökkentette az egyes ipari és szolgáltatási szegmensek felől érkező keresletet, főként az utazás, vendéglátás, kiskereskedelem, autóipar, energia, média és szórakoztatás esetében.

A *Tata Consultancy Services* (TCS) az utolsó negyedévnél korábban nem is várta a helyzet rendeződését, azonban ettől kezdve éles felfutást jósol, mindezt a projekt-előrejelzésekből kiindulva.

A *Cognizant* a nagy IT-szolgáltatók közül utolsóként hozta nyilvánosságra az első negyedéves számait, de a vállalat is az üzletmenetre gyakorolt azonnali és közvetlen csapásra figyelmeztet.

A pandémia miatt felerősödnek a modernizációs trendek, a szolgáltatások „felhőbe” migrálása, és a vállalatok digitális üzleti modellre fognak váltani. Az *Infosys* is komoly konszolidációs igényt tapasztal ügyfelei oldalán, amelyhez erős szolgáltató partnert keresnek.

Míg az ügyfelek rövidtávon a költségek megtakarításban érdekeltek, a pandémia elmúltá után a digitális transzformáció kap prioritást, és ebben az átalakítás kezdeményezőiként az IT-cégek nagy szerepet fognak játszani. Az elemzők arra számítanak, hogy az ipar fokozatosan lendületet vesz, és az év végére helyreáll a működése, piacot kínálva ezzel a szolgáltató szektoroknak is.

A nagy kérdés, hogy a meglévő megrendeléseket mennyire lehet bevétellé fordítani a járványügyi intézkedések hatása mellett, kerül-e sor projektek törlésére vagy átütemezésére.

A 2020. szeptemberben zárult negyedévben az *Infosys*, India második legnagyobb szoftver-szolgáltató vállalata 20,5%-kal magasabb profitot (és 18,1%-kal magasabb üzemi eredményt) ért el, mint az előző év azonos időszakában. A vállalat bevételei is nőttek, és az éves árbevételi növekedési előrejelzést a 0-2%-os sávról a 2-3%-os sávra módosította. A vállalat részvényeinek árfolyama 42%-kal haladta meg a februári, COVID-előtti szintet. Összehasonlításképp a *Tata Consultancy Services* (TCS) árfolyama 25%-ot emelkedett ugyanebben az időszakban. Az eltérést részben a dollár-árbevételek változása is magyarázza: míg az *Infosys* az elmúlt három negyedévben 2,1%-kal növelte bevételeit, a TCS 2,9%-kal elmaradt a korábbi időszaktól. Az elemzők szerint a különbség oka, hogy az *Infosys* koncentráltabb szolgáltatási palettájának piacán nagyobb növekedést tudott elérni ebben az időszakban, míg a TCS esetében a szélesebb portfólió biztonsága a hosszú távú prosperitást támogatja jobban.

Járműipar

Indiában a gyárak leállása, az ellátási lánc kiesése és a bemutatótermek zárva tartása következtében az autóiipari vállalatok egyetlen járművet sem adtak el áprilisban, és a második negyedév is teljes kudarc lesz. És bár a vállalatok elszántak a gyártás újraindításában, a kereskedői hálózat csak korlátozottan működik, és a vásárlási kedv is jelentősen visszaesett a kiesett jövedelem és a munkahelyek elvesztése miatt. A szeptemberben kezdődő ünnepi szezon előtt nem is várható a piac magára találása.

Még optimista esetben is 10-15%-os visszaesés várható az éves forgalomban, rosszabb esetben ez akár 40%-ot is elérhet. A legnagyobb csökkenést a teherautók értékesítésében várják, míg a mezőgazdasági járművek piaca az előrejelzések szerint gyorsan magára talál majd a vidék újraéledésének hatására és lesz kereslet a belépő szintű motorkerékpárokra is. Az új szabályozói normák (BS VI-os emissziós normák, biztosítások) okozta többlet-költség szintén a termékvonalak alsó végén elhelyezkedő járművek iránti keresletet erősíti majd az elemzők várakozása szerint.

A vidéki vásárlókat célzó vállalatok (a *Hero MotoCorp*, a *Mahindra&Mahindra* és az *Escorts*) számára várhatóan kevésbé lesz megrázó ez az időszak, azonban a főként exportra termelő motorkerékpár-gyártók (Bajaj Auto és TVS Motor) komolyabb csapást fognak elszenvedni, mivel fő piacaikat Afrikában, Dél-Amerikában és Délkelet-Ázsiában a pandémia gazdasági hatása mellett az olajárak esése miatt bekövetkező gazdasági lassulás is sújtja.

A járműipari vállalatok működését is jelentősen befolyásolja a termelési költségek szerkezete. Azok a gyártók, amelyek esetében a fix költségek aránya magasabb (például a Motherson Sumi esetében 34%), és esetleg komolyabb adósságaik is vannak, nehézségek elé néznek. Az alacsony fix költségek mellett termelők (pl. Bajaj Auto 7%), vagy a komolyabb készpénztartalékkal rendelkezők (Hero MotoCorp, Eicher Motors, Balkrishna Industries) jobb helyzetben vannak.

A tőzsdei árfolyamokon keresztül vizsgálva az iparág komoly veszteségeket szenvedett el, de a bizalom kezd helyreállni: a Nifty Auto index értéke az elmúlt 52 hét legmagasabb értékéhez képest 36%-kal alacsonyabb jelenleg, azonban a 2020. márciusi éles visszaesés óta 17,8%-ot emelkedett vissza.

Júliusi összesítések alapján éves összesítésben 15-35%-os visszaesést várnak a kereskedők, a mezőgazdasági járművek piaca ez alól is kivétel lesz várhatóan. Az augusztus-szeptemberi időszakban ellentmondásos adatok jelentek meg: a nagykereskedők a forgalom jelentős fellendüléséről adtak hírt (főként az alacsonyabb felszereltségű modellek esetében), a kiskereskedelmi forgalmi adatok azonban nem igazolták vissza a kereslet ilyen mértékű növekedését.

Az indiai motorkerékpár-gyártók exportja a szeptemberben zárult negyedévében ismételt növekedést mutat, ami az iparágban a COVID miatti visszaesés után megindult kilábalási reményeit erősíti. Az exportot a célországokban tapasztalható alacsony piaci elterjedtség, a kereskedelmi flottaértékesítésben jelentkező igények, a nyersolaj árák stabilitása és a tömegközlekedéstől a járvány miatt kialakult tartózkodás is generálja. Az export 37,5%-a Afrikába, 22,9%-a Ázsiába míg 21,4%-a Latin Amerikába irányul.

A 2020. október közepétől tartó ünnepi időszak vásárlási forgalma hatására az autó eladások a legtöbb márka esetében két számjegyű növekedést mutatnak, úgy a luxus-szegmensben, mint az alapmodellek esetében. A Maruti Suzuki 20%-kal, a Hyundai 28 %-kal adott el többet az ünnepi szezon első 10 napos periódusában, mint az előző év azonos időszakában. Az eladási adatok ellentmondásos a novemberi ünnepi időszakban is: a nagykereskedők a forgalom jelentős megugrásáról számolnak be, míg a kiskereskedelmi eladások nem igazolják vissza a növekedést. Az eltérés oka valószínűleg abban keresendő, hogy míg tavaly a teljes ünnepi (és vásárlási) időszak októberre esett, idén túlnyúlik a hónap végén és csak november közepén zárul.

A traktor és egyéb mezőgazdasági munkagépek eladásai továbbra is szárnyalnak Indiában. India vezető traktorgyártó vállalata, a Sonalika Tractors októberben a fennállása óta a legnagyobb mennyiségű havi kiszállítását könyvelhette el, mivel mindösszesen 19 ezer darab ilyen mezőgazdasági gépet tudott leszállítani a vevőinek.

A kereskedelmi járművek gyártói novemberben először haladták meg a COVID előtti forgalom szintjét. A márkakereskedések számára kiszignált járművek számában egyedül a Tata Motors marad el az előző év azonos havi adatától (-5%), az Ashok Leyland +4%, a Volvo Eicher +4,4%, míg a Mahindra&Mahindra +9,4%-os forgalom-növekedésről számolt be. A lendületet főként a könnyű és közepes tehergépkocsik értékesítése adja a szektornak.

Mezőgazdaság

A mezőgazdaságban, a tavaszi hónapokban komoly problémát jelentett a munkaerőhiány és a kijárási korlátozások. Ráadásul lábba állt a termés, amit be kell takarítani és el kell végezni a második vetést, még a közeledő monszun-időszak előtt. Ennek elmaradása akár élelmezési tragédiához is vezethetett volna. A korlátozások lazítási lehetőségének bevezetése után a szövetségi államok saját területükön hoztak enyhítő szabályokat, részben a mezőgazdasági munkák, részben az (élelmezési)ipari termelés elősegítésére.

A Lockdown első 6 hete után a szállítási és munkaerő-problémák következtében a farmerek vesztesége dollárra átszámítva már meghaladta a 2,65 milliárd USD-t, ami főként arra vezethető vissza, hogy romlandó zöldségek-gyümölcsök nem jutottak el időben a nagybani piacokra.

A vetési időszak kezdetével áprilisban a műtrágyák kereslete 45%-kal nőtt a tavalyi év adatához viszonyítva. A termelők igyekeztek kihasználni a tavalyi bőséges monszun előnyeit és a megtelt víztározókra alapozva bő termést várnak a második vetésből.

India próbálta erősíteni a mezőgazdasági termékek exportját. Időben megkezdte a fő termények (rizs, földimogyoró, organikus termékek), a feldolgozott áruk, valamint a húsfélék (húsáru, baromfi, tejtermékek) szállítását, főként a nemzetközi vevők bizalmának megtartása érdekében.

A kormány augusztus elején INR 1.000 milliárd (USD 2,67 milliárd) értékű mezőgazdasági infrastruktúra-alapot hozott létre, a termelők betakarítás utáni veszteségeinek mérséklésére. A program a COVID gazdasági ösztönző csomag része és 10 éves futamidővel fogják megvalósítani. Az alap célja, hogy „betakarítás utáni infrastruktúrát” hozzon létre, modernebb tárolási, hűtő-tárolási lehetőségeket biztosítson és munkalehetőséget is biztosít a vidéki területeken. A forrásokat bankok és pénzügyintézetek fogják hitel formájában eljuttatni a gazdálkodókhoz.

2020. szeptember elején a gazdasági év első negyedének váratlanul alacsony GDP-adatai között egyedül a mezőgazdaság mutatott pozitív eredményeket: az ágazat teljesítménye +3,4% volt (konstans áron), ez ráadásul az előző gazdasági év első negyedének +3%-os adatát is meghaladta. Az ágazat által megtermelt bruttó hozzáadott érték (GVA) a negyedévben 5,6%-os növekedést mutat (ami azonban már elmarad az előző év azonos időszakának 8,6%-os bővülésétől). Mindezek alapján az agrár-infláció a január-márciusi időszakban mért 5,6%-ról 2,3%-ra csökkent az április-június negyedévben.

A tavaszi vetésű termények betakarítása rekord (144,5 millió tonna) termést hozott és több mint 1 millió tonnával haladta meg a tavalyi év eredményeit. A növekmény javát a lencsefélék 20%-os terméshozam-bővülése adta, míg a szemes gabonákból (rizs és búza kivételével) 2,7%-kal kevesebbet takarítottak be az előző év termésénél. A fő gabonának számító rizsből 102,4 millió tonna termett, minimálisan meghaladva a tavalyi eredményt. A nem táplálkozási célú és olajnövények termése 15%-kal, a szójabab 21%-kal, a földimogyoró 14,5%-kal bővült. A cukornád-termelés 12%-os, a gyapot 4,5%-os növekményt ért el. A jó termést alapvetően bőséges monszun segítette, a júniustól szeptemberig tartó időszakban idén az öt éves átlagnál 8%-kal több csapadék esett.

A kormány 2020. szeptember közepén azonnali hatállyal betiltotta a hagyma exportját, mivel az április-július közötti időszakban a termék kivitele 30 százalékkal emelkedett, veszélyeztetve ezzel a zavartalan hazai ellátást. A tavalyi év végén jelentős hagyma hiány alakult ki a hazai piacon, aminek következtében az indiai konyha egyik alapvető alapanyagául szolgáló élelmiszer eladási ára a többszörösére emelkedett. India az elmúlt pénzügyi évben USD 328 millió értékben értékesített friss hagymát a nemzetközi piacokon. Az intézkedés érzékenyen érinti a térségbeli országok (Malajzia, Nepál, Srí Lanka és Banglades) piacait – Dakkában például a hónap eleji árszintről annak háromszorosára ugrott fel a hagyma kiskereskedelmi ára. Azonban a tilalom – október eleji adatok alapján – egyelőre nem váltotta be az árak alacsony tartására vonatkozó elvárásokat.

2020. november elején a kormány enyhítette a hagyma importjához kapcsolódó növényegészségügyi előírásokat, ahogy ezzel is segítse a behozatalt. A szükséges fertőtlenítési eljárásokat átmenetileg az áru beérkezése után is elvégezhetik az importőrök.

A mezőgazdasági nagykereskedelem liberalizációja

A felvásárlási árak esése a betakarítás után minden évben tiltakozásokat vált ki a farmerek körében, ezt 2020-ban befolyásolta a kormány által szeptember végén elfogadott mezőgazdasági nagykereskedelmi liberalizációs törvény.

A COVID utáni gazdasági élénkítő intézkedések részeként bejelentett mezőgazdasági nagykereskedelmi liberalizációs törvény alapján a termelők szabadon értékesíthetik terményeiket a nagyvevők részére is, megszüntetve a több évtizede törvényben rögzített kötelezettséget a nagykereskedők és közvetítők bevonására. Bár a felvásárlási árak betakarítás utáni esése minden évben tiltakozást váltott ki a farmerek körében, a parlamenti ellenzék heves ellenkezése mellett több szövetségi államban is tiltakozások voltak az új jogszabály ellen, mondván az rontja a termelők alkupozícióját a nagyvevőkkel szemben. A kormány szerint viszont éppen a mezőgazdasági felvásárlók több évtizede fennálló, oligarchikus berendezkedését szünteti meg az eddigi kötelező eladások felszámolásával és szabad tárgyalási lehetőséget biztosít a termelők számára.

Punjab-ban 2020. október második felében állami szintű törvényt fogadtak el a központi mezőgazdasági törvény intézkedéseinek elutasítására, nem csak a felvásárlási rendszert, hanem a minimál-árak rendszerét és az „alapvető árucikkek” szabályozását is beleértve. Az elsőként Punjab-ban hozott intézkedések közvetlen hatása, hogy megbontja a mezőgazdasági termelői piacok frissen szabályozott és India-szerte egységes működési modelljét. Ha további államok is csatlakoznak, az az egységes belföldi piac kiszámíthatóságát fogja negatívan befolyásolni.

2020. november utolsó napjaiban kiterjedt tiltakozások kezdődtek országszerte az intézkedések visszavonására, és több mint százezer gazda indult el Delhibe, hogy hangot adjon követeléseiknek.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

Narendra Modi miniszterelnök 2020. május 12-én az indiai GDP 10%-ának megfelelő, 20 ezer-milliárd rúpia értékű gazdaságélénkítő csomagot jelentett be a COVID-19 járvány gazdasági

hatásainak ellensúlyozására. A csomag végleges tartalmának megismerése után annak összege megközelíti a 21 ezer-milliárd INR (USD 278 milliárd) értéket.

A teljes csomagba a kormány beleérti a március-április folyamán, a GDP 4%-át meghaladó értékben hozott intézkedéseket is (a Lockdown kihirdetése után közvetlenül indított szociális csomagot a készpénz- és élelmiszeradományokkal; valamint a jegybank által az elmúlt másfél hónap során hozott intézkedéseket).

A bejelentést követő napon nyilvánosságra hozott újabb intézkedések a GDP további 6%-át teszik ki, a fókuszban a KKV-k állnak. Emellett az energiaszektor likviditását támogatják és az építőipar számára tartalmazznak könnyítéseket.

A szövetségi pénzügyminiszter 2020. május 14-én a gazdasági mentőcsomag további részleteit ismertette, amely a (belföldi) vendégmunkások, a mezőgazdasági munkások, a kiskereskedők és általánosságban a lakosság szegény rétegeinek megsegítését célozza, a GDP 1,5%-a értékben. A lakosság jelentős rétegeit érintő támogatások fő célja, hogy az érintett munkavállalók ne éhezzenek és a lakhatási feltételeik is megoldottak legyenek.

A 2020. május 16-án bejelentette negyedik elem a kulcsszektorokat: szén- és ásványbányászat, védelmi ipar, energia, polgári repülés, űripar, atomenergia és a szociális beruházások területét érinti. Az intézkedések kevésbé fiskális tartalmúak, inkább strukturális reformokat vezetnek be. Ezekkel az intézkedésekkel együtt a GDP 10%-át kitevő csomagból kb. 0,5% nyilvánosságra hozatala maradt hátra.

A 2020. május 17-én közzétett utolsó elem az állam kivonulását tartalmazza a nem-kulcsszektorokból és védelmet biztosít a járvánnyal kapcsolatban nehéz helyzetbe került vállalkozások számára a csőd szabályainak módosításával.

A pénzügyminiszter az intézkedésektől multiplikációs hatást vár a gazdaságban, elemzők becslése szerint azonban a csomag konkrét fiskális hatása nem éri el a GDP 2,5%-át sem. A kritikusok szerint a konkrét pénzügyi segítség nélkül épp a kereslet ösztönzése nem fog megvalósulni, ezáltal a krízist nem oldották meg.

Stimulus 2.0 – csendes csomag

A kormány 2020. október közepső harmadában különösebb hírverés nélkül több intézkedést is hozott, amelyekre a sajtó utólag elkezdte együttesen a *Stimulus 2.0* megnevezést használni, a kormány pedig nem tiltakozott ez ellen. A szövetségi pénzügyminiszter 2020. október 12-én azt jelentette be, hogy az intézkedések nem növelik sem a lakosságot terhelő inflációt (amely amúgy is hatodik hónapja haladja meg a jegybank által megcélzott 2-6% közötti sávot), sem a kormány eladósodását nem teszik fenntarthatatlanná. Az intézkedések célja a magán-fogyasztás ösztönzése, hogy ezen keresztül „pull”-hatással ösztönözzék a gazdaságot.

Az összességében 500 milliárd rúpia (USD 6,85 milliárd) értékű intézkedések keretében a központi beruházásokra 250 milliárd rúpia (USD 3,41 milliárd) többlet keretet adott a kormány a költségvetésből, és további 120 milliárd rúpia (USD 1,64 milliárd) kamatmentes, 50 év futamidejű kölcsönt biztosít a szövetségi államok számára, egy

részükhöz strukturális reformok végrehajtását kötve feltételként. A megnövelt beruházási keretek esetében a központi kormány az kérte a keretgazdától, hogy december végéig legalább annak 75%-át használják fel.

A 2020/21-es gazdasági év végéig felhasználható lakossági utazási utalvánnyá konvertálták a korábban meglévő a nyaralási célú utazási juttatásokra vonatkozó vállalati adókedvezményt, 60 milliár rúpia (USD 818 millió) értékben. A központi kormányzat 4 millió közalkalmazottja fejenként 10.000 rúpia „ünnepi előleget” kapott, kamatmentes kölcsönként funkcionáló hitelkártya formájában 40 milliár rúpia (USD 545 millió) értékben, amelyet 2021 január 31-ig kell visszafizetni. Az állami vállalatoknál (vasút, posta, védelmi ágazat, társadalombiztosítás) dolgozó, de nem központi közalkalmazottak részére teljesítmény-bónusz (1,7 millió fő) vagy eseti bónusz (1,4 millió fő) kerül kifizetésre, összesen 37,4 milliár rúpia (USD 510 millió) értékben.

Az intézkedések fiskális kihatása minimális (a GDP 0,2-0,25%-ra becsülik), emiatt a kritikusok kétségesnek tartják, hogy valódi kereslet-ösztönző hatása lehetne. A kormány multiplikátorhatásról beszél és legalább kétszeres keresleti hatást vár, főként a tartós fogyasztási eszközök piacán. A kormány bejelentése szerint a csomag nem érinti a 2020. évi (7.800 milliárd rúpiáról) megemelt 12.000 milliár rúpia (USD 163,64 milliárd) hitelfelvételi tervet.

A *Stimulus 2.0*-val kapcsolatos korábbi várakozásokban szerepelt kamatcsökkentésre egyelőre nem került sor. A bejelentett intézkedések között szerepel az állami beruházások növelése, de kimaradt az infrastruktúra-fejlesztés. Hiányoznak az intézkedések közül a városi foglalkoztatás támogatásának elemei is.

2020. novemberben a támogatási sémákat újabb szektorokra terjesztették ki. Az ebben az időszakban hozott további gazdaságélénkítő intézkedéseket azonban már nem a COVID-járvány hatásainak csökkentésével indokolja a kormány, hanem gazdaságpolitikája, az „*Önmagára támaszkodó India*” irányelv megvalósításának eszközeiként.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

India nemzetgazdasága hatalmas, hazai léptékekkel gondolkodva nehezen kezelhető. Azonban megfelelő piaci szegmentálással megtalálhatók azok az iparági és földrajzi szegmenssek, ahol érdemes a piacra lépni és lépésről lépésre haladva bővíteni a tevékenységet.

Ugyanakkor nem árt szem előtt tartani, hogy a kormány gazdaságpolitikája továbbra is a „*Make in India*” kampány mentén van felépítve, minden eszközzel próbálják támogatni a belföldi ipar felfutását. Ez minden szinten megnyilvánul, többek között az import különböző tarifális és azon túlmutató eszközökkel való visszafogásában, nehezítve ezzel a magyar exportőrök dolgát (is).

Az export területén elsődlegesen a mezőgazdaság/agrotechnológia, a vízgazdálkodás, a megújuló energia és smart city megoldások, valamint a különböző elektronikai eszközök a javasolt célterületek.

Krízis alatt is importra szorul, megnövekedett kereslet

Nem jellemző ilyen területek felbukkanása, inkább időbeli hiányok lefedésére lehet szükség, főként a korábban is importból beszerzett gyógyszeripari alapanyagokban illetve orvosi berendezésekben, egészségügyi eszközökben.

Sokkal inkább jellemző India megközelítésére, hogy átmeneti import vámot készülnek kivetni még az érvényben lévő szabadkereskedelmi megállapodások hatálya alatt is az importból beszerzett szerves és szervesetlen vegyi anyagokra, műanyagokra és gumikra, mesterséges gyapotra és műszálakra. Az erőműveket pedig felszólították a magasabb minőségű import szén beszerzésének mellőzésére és a hazai elérhető energiahordozók használatára.

Kiesett import-források/beszállítók helyére léphetnek magyar cégek, új beszállítókat keresnek az ágazatban

India jelentős erőforrásokat fordít a gyártási kapacitásuk Kínától való függőségét csökkenteni kívánó és azt Kínából (részlegesen) kivonni szándékozó, tevékenységüket a „Kína+1” irányelv mentén újra szervező vállalatok bevonására és Indiában történő letelepítésére.

India Luxembourg területének közel kétszerese nagyságú területet kész a Kínából áttelepülni kívánó vállalatok rendelkezésére bocsátani, hogy ezzel is ösztönözze indiai letelepedésüket. A letelepedés egyik legnagyobb akadálya eddig a földterület volt, mivel a beruházni szándékozó vállalatok számára komoly nehézséget jelentett a gyakran elaprózott telkek tulajdonosaival való egyeztetések lefolytatása, amiben eddig nem kaptak központi segítséget.

A kormány tíz szektort (köztük az elektronika, gyógyszerészet, orvosi eszközök, nehézipar, napenergia berendezések, élelmiszerfeldolgozás, vegyipar és textilipar) választott ki a gyártás letelepedésének támogatására.

A cél első időszakban nem a „beköltöző” vállalatok exportösztönzése, hanem az import kiváltása: a belső piac igényeit kiszolgálni „*Make in India*” termelésből, és a „többlet” menjen exportra.

Online B2B-k szervezésére nyitott ágazatok

A *Lockdown* ideje alatt nem csak az indiai gazdaság, hanem az egyébként szerteágazó szakmai területek mentén változatos rendezvényekben gazdag tudományos és üzleti konferencia-ipar is leállt. A tavaszi időszakban minden rendezvényt lemondtak vagy elhalasztottak. Ezek újrászervezése és a rendezvénytárak feltöltése a lezárások időszakának befejezése után indulhat csak meg.

A korlátozások időszaka alatt kialakult az online konferenciák, webinárok kultúrája, a különböző kamarák és ágazati szervezetek széles körben alkalmazták ezeket a gazdaság helyzetének áttekintésére és bemutatására, valamint a várható illetve szerintük szükséges gazdaságösztönző intézkedések megvitatására. Várhatóan részben óvatosságból, részben praktikus szempontokból a kezdeti időszakban több rendezvényt is megpróbálnak online vagy virtuális környezetben megrendezni.

Elérhető nemzetközi tenderek

A gazdasági mentőcsomagban bejelentett kiegészítő piacvédő intézkedések részeként elhalasztották a 26,5 millió USD érték alatti tendereket, hogy a hazai vállalatok a külföldi szereplőkkel azonos feltételekkel tudjanak pályázni. Augusztus elején azután bejelentették, hogy az ilyen ügyekben a továbbiakban nem kötelező nemzetközi tendert kiírni.

Augusztus elején az indiai szövetségi kormány megváltoztatta a közbeszerzések szabályait és szakított a hosszú ideje fennálló gyakorlattal, amely alapján a tenderekben a legolcsóbb ajánlatot választották ki. A COVID-19 járvány gazdasági hatásainak mérséklésére irányuló gazdaságélénkítő intézkedéscsomag részeként a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium, Ipari és Belkereskedelmi Fejlesztési Főosztályának (DPIIT) rendelete alapján a közbeszerzések során kötelező előnyben részesíteni a helyi szállítókat.

2020. augusztus közepén bejelentették, hogy az indiai Védelmi Minisztérium 2020. és 2025. között INR 4 ezer milliárd (USD 53,44 milliárd) értékben csökkenti az import beszerzéseit, ezzel is erősítve a hazai ipart. Az intézkedés illeszkedik a Narendra Modi miniszterelnök által a COVID-19 járvány gazdasági következményeit csökkentő intézkedéscsomag bejelentésekor megfogalmazott „*Önmagára támaszkodó India*” gazdaságpolitikai irányhoz. A kormány 101 pontból álló listát tett közzé, amelyek tételekre vonatkozóan a 2020 decemberétől 2025 decemberéig tartó időszakban fokozatosan megtiltja az importot.